

POGOSTA VPRAŠANJA O POGODBENEM ZAGOTAVLJANJU PRIHRANKA ENERGIJE (EPC) PRI OBNOVI JAVNE RAZSVETLJAVE

OSNOVNI POJMI:

Izhodiščno stanje (baseline): je referenčna vrednost, ki se izračuna na podlagi stroškov za električno energijo in porabe električne energije v referenčnem obdobju (npr. v zadnjih treh letih).

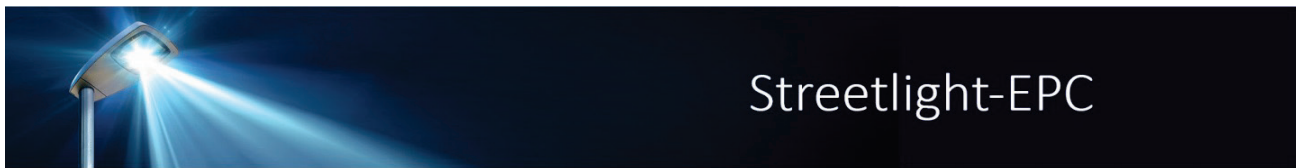
Naročnik ali upravičenec ali stranka ESCO podjetja: je občina, javno ali zasebno podjetje ali posameznik, ki želi izvesti ukrepe energetske učinkovitosti po modelu pogodbenega zagotavljanja prihrankov.

Pogodba za izvedbo projekta pogodbenega zagotavljanja prihrankov: je pogodba, ki je podlaga za sodelovanje med naročnikom (občino, podjetjem) in izvajalskim podjetjem (ESCO), ki določa pravice in obveznosti obeh strani, predvsem zagotovljene prihranke, trajanje pogodbe in jamstva.

ESCO ali energetska podjetje ali podjetje za izvajanje energetskih storitev: je specializirano podjetje, ki ponuja energetske storitve, h katerim sodi tudi pogodbeno zagotavljanje prihrankov energije. S svojim znanjem in delovanjem zagotavlja naročniku energetske učinkovite rešitve.

Zagotavljanje kakovosti (Quality Assurance): je jamstvo za dogovorjeno raven kakovosti izvedbe s strani izvajalskega podjetja (npr. minimalni prihranki, funkcionalnost sistema, življenjska doba,...).

Refinanciranje naložbe: je financiranje naložbe, ki se izvede z doseženimi prihranki pri stroških za električno energijo in redno vzdrževanje.

POGOSTA VPRAŠANJA:

1. Katere ukrepe običajno vključuje projekt EPC za obnovo javne razsvetljave?

Zamenjavo svetilk, prilagoditev obstoječih elementov, nov nadzorni sistem, optimizacijo sistema, popolno zamenjavo svetilnih teles. Projekt lahko vključuje tudi razširitev sistema razsvetljave, vendar tega ni mogoče financirati iz prihrankov.

2. Kolikšna je običajno višina naložbe?

To je odvisna od projekta in njegovega obsega. Pogosto je minimalna naložba nekaj deset tisoč evrov, sicer bi priprava projektne dokumentacije predstavljala previsok strošek glede na dosežene prihranke.

3. Kako vpliva projekt EPC na zaposlene na občini in na obstoječega ponudnika storitev (npr. lokalno podjetje ali podjetnik, ki vzdržuje javno razsvetljavo)?

Izkušeno ESCO ali drugo izvajalsko podjetje bo poskusilo vključiti obstoječe osebje in izvajalce in si tako zagotoviti čim boljše vzdrževanje sistema. Projekt EPC lahko povzroči tudi nove naloge za osebje, na primer zbiranje podatkov, nadzor kakovosti in izvedbe ukrepov ter revizijo knjigovodskih listin.

4. Koliko časa porabi občina za izvedbo projekta po finančnem modelu EPC?

Natančna priprava in razvoj projekta sta ključnega pomena za uspešno izvedbo finančnega modela EPC. Na začetku je treba v projekt vključiti vse osebje, ki je z njim povezano, da se zagotovita tehnična kakovost in finančna ter pravna pravilnost. Potrebna sta dobro načrtovanje projekta in jasne zahteve glede kakovosti in želenega obratovanja.

5. Kako se določi izhodiščno stanje (baseline)?

Izhodiščno stanje je osnova za izračun prihrankov. Stroški električne energije in njena poraba po energetske sanaciji razsvetljave se primerjata z referenčnim letom. S tem se preprečijo dejavniki, na katere ESCO ali izvajalsko podjetje ne more vplivati (npr. cena električne energije, sprememba časa delovanja) in ki bi lahko vplivali na končno ceno projekta.

6. Ali se lahko finančni model EPC uporabi za vsak sistem javne razsvetljave?

Načeloma je mogoče najti tehnične in ekonomsko upravičene prihranke pri energiji za skoraj vsak sistem razsvetljave, ki je starejši od 10 let. Ekonomsko upravičenost projekta se presoja za vsak primer posebej, saj je le-ta odvisna od različnih dejavnikov (zakonodaje in drugih obveznosti občine, interesov, razvojnih načrtov,...).

Streetlight-EPC

7. Kdaj model pogodbenega zagotavljanja prihrankov (EPC) ni smiseln?

To, ali bo izvedena naložba v energetska učinkovitost bolj smiselna po modelu EPC ali brez njega, je odvisno od številnih dejavnikov:

- obsega projekta (pri zelo majhnih projektih doseženi prihranki ne zmorejo pokriti stroškov naložbe in priprave pogodbe v smiselnem času),
- razpoložljivosti naložbenih sredstev in osebja,
- nakupnih pogojev za svetila in svetilna telesa.

8. Kdo prevzame katero tveganje?

Izvajalsko podjetje (ESCO) nosi tehnično in finančno tveganje za uspešno izvedbo projekta, predvsem z vidika zajamčenih prihrankov. Priporoča se, da se občina v pogodbi EPC zaščiti pred morebitnimi odškodninskimi zahtevki, ki bi lahko nastali zaradi posledičnih finančnih težav izvajalskega podjetja. Občina nosi tveganje dogovorjenega obratovanja razsvetljave in v večini primerov tudi višanje cene električne energije.

9. Kdaj začne stranka koristiti energijske prihranke?

To je odvisno od pogodbe EPC. Občina lahko koristi prihrankov pri stroških električne energije že od začetka projekta (v tem primeru bo trajanje pogodbe verjetno daljše) ali šele po izteku pogodbe.

10. Kako dolgo je občina pogodbeno vezana na izvajalsko podjetje?

Običajna pogodba pogodbenega zagotavljanja prihrankov (EPC) traja od 7 do 12 let, lahko pa so tudi daljše ali krajše, saj so odvisne od tehničnih in finančnih pogojev posameznega projekta.

11. Ali je možno v projekt EPC vključiti tudi druge ukrepe, na primer razširitev obstoječega sistema razsvetljave na novo cesto?

Da. Prednost tega je, da lahko občina izkoristi znanje in izkušnje izvajalskega podjetja na tem področju, vendar izvajalsko podjetje v tem primeru običajno zahteva predplačilo, saj razširitev sistema ni mogoče financirati iz prihrankov.

12. Kdo je lastnik sistema razsvetljave, ko se izvede projekt EPC?

Občina ostane lastnik obnovljenega sistema. V nekaterih primerih pa lahko občina prenese lastništvo v skladu z zakonodajo na drugo osebo.

13. Kaj se zgodi po izteku pogodbe EPC?

Po izteku pogodbe lahko občina prevzame obveznosti izvajalskega podjetja in začne koristiti nižje stroške energije. Seveda se lahko pogodba po potrebi podaljša ali dopolni.

14. Kako občina najde ustrezno izvajalsko podjetje?

V skladu z zakonodajo lahko občina najde izvajalca energetskih storitev s pozivom promotorjem ali ponudniki storitev sami izrazijo interes in ga pošljejo občini. Postopek iskanja ustreznega podjetja poteka v skladu z Zakonom o javno zasebnem partnerstvu.

15. Kateri so ključni kriteriji (finančni in ne-finančni) v postopkih javnega naročanja za izbor izvajalskega podjetja?

Poleg ekonomskih kriterijev sta pomembna še kakovost svetilk in višina zajamčenih prihrankov ter kvalitetno upravljanje.

16. Ali je vzdrževanje sistema razsvetljave del istega postopka za storitve EPC?

V vsakem primeru bi moralo biti vzdrževanje vključeno v pogodbo, saj predstavlja pomemben del celotnih prihrankov, vendar ga je možno vključiti na različne načine (celovito ali delno).

17. Ali naj bo dobava električne energije vključena v postopek javnega naročila?

Odvisno od primera. Če je vključena v pogodbo, potem občina v celotnem pogodbenem obdobju ne sme zamenjati dobavitelja električne energije (ni možno izbrati cenejšega ponudnika). V pogodbi je potrebno definirati kako primerjati in določiti cene električne energije, da bo dolgoročno zagotovljena nizka cena energije.

18. Kdo določa višino prihrankov?

Višina prihrankov se določi na podlagi okvirne ocene in izračuna rabe energije in stroškov pred energetske obnovo in po njej.

19. Kaj sledi, če se prihranki ne dosežejo/uresničijo?

ESCO ali izvajalsko podjetje je dolžno občini plačati odškodnino, ki mora biti dogovorjena v pogodbi.

20. Kaj sledi, če so prihranki višji od tistih, ocenjenih v pogodbi EPC?

To se določi v pogodbi. V Avstriji se dobiček od dodatnih prihrankov večinoma dodeli občini. Lahko se v pogodbi v naprej določi ključ delitve morebitnih višjih prihrankov. V vsakem primeru ima občina koristi od dodatnih prihrankov, saj jim po izteku pogodbe ostane učinkovitejši sistem razsvetljave.

21. Ali bo projekt stal več (zaradi vključitve izvajalskega podjetja)?

Dodatni stroški bodo verjetno podobni tistim, ki bi jih imeli zaradi najema storitev dobrega projektanta. Kljub temu vam bo projekt EPC v večini primerov na dolgi rok prihranil denar, saj imajo izvajalska podjetja običajno boljše pogoje pri nakupu svetilk oziroma svetilnih teles.

22. Ali izvajalsko podjetje (ESCO) jamči za celoten sistem javne razsvetljave ali samo za svetilna telesa, ki so bila vključena v obnovo?

Izvajalsko podjetje jamči samo za svoje inštalacije (tiste dele, ki so jih vgradili). Ostalo ostane odgovornost občine.

23. Kaj se zgodi, če se cena električne energije poviša?

Pogodba jamči za prihranek pri energiji, zato strošek za dvig cene električne energije nosi občina in ga plača dobavitelju električne energije prek računov za električno energijo.

24. Kako se v modelu financiranja EPC upošteva strošek infrastrukture (drogovi, kablji, kanali)? Kdo plača novo infrastrukturo?

Ko izvajalsko podjetje izračuna skupen strošek naložbe, ta običajno vključuje vse stroške izvedbe projekta: material, vgradnjo, stroške dela idr. Če želi občina poleg svetilnih teles zamenjati tudi druge dele sistema (omarice, kable, drogove ipd.), se lahko ti stroški upoštevajo pri stroških projekta, vendar se ne financirajo iz prihrankov energije. V teh primerih mora občina posebej financirati te dele.

25. Kako in na kakšen način bo lahko občina izmerila prihranke?

Občina mora že v pogodbi o energetskem pogodbeništvu opredeliti način merjenja rabe energije in prihrankov. Izhodiščni podatki o rabi energije pred energetsko sanacijo so podani že v pripravljalni dokumentaciji (DIIP, IP). Običajno izvaja meritve rabe energije po energetski sanaciji zasebni partner. Občina mora imeti do teh podatkov tudi dostop. Prav tako mora občina imeti dostop do računov za električno energijo za razsvetljavo, iz katerih je razvidna dejanska mesečna oziroma letna poraba električne energije za javno razsvetljavo. Primerjava teh podatkov z izhodiščnim stanjem pred sanacijo nam daje višino prihrankov. V pogodbi se običajno tudi opredeli enkrat letno preverjanje oziroma pregled stanja na področju doseganja prihrankov, kjer se primerja izhodiščno stanje z doseženim. Ob pregledu stanja se navedejo tudi vsi pogoji preteklega leta, ki vplivajo na prihranke energije.

26. Kako kombinirati finančna sredstva prejeta v okviru EU z izvedbo EPC modela?

V okviru priprave dokumentacije za izvedbo javno zasebnega partnerstva, se pripravijo osnovni dokumenti (DIIP, IP), v katerih so opredeljeni finančni in ekonomski pogoji izvedbe projekta. Na podlagi izračunov se v teh dokumentih določijo tudi prihranki in kako se ti prihranki porazdelijo med javnega in zasebnega partnerja in komu ti prihranki pripadajo. V teh dokumentih se opredelijo tudi finančni viri za izvedbo. Kombinirani viri financiranja in zaradi njih tudi delitev doseženih prihrankov morajo biti opredeljeni tudi v pogodbi med javnim in zasebnim partnerjem.

27. Ali naj se za celotno javno razsvetljavo uporabijo LED svetila ali kombinacija različnih vrst svetil?

Za izbiro svetil je potrebno pripraviti tehnično dokumentacijo, ki v skladu s tehničnimi zahtevami in zakonodajo pripravi predlog svetil, ki bi se lahko uporabila pri energetske sanaciji. Prav tako se v okviru priprave DIIP in IP dokumentov pripravijo finančne analize. Na podlagi teh izračunov se nato sprejme odločitev o vrsti svetil. Dejstvo pa je, da imajo LED svetila dobre svetlobno tehnične karakteristike in dolgo življenjsko dobo, kar je tudi njihova prednost pred drugimi svetili. Zaradi lažjega in cenejšega vzdrževanja se priporoča, da se občina, odvisno sicer od števila svetil, omeji na manj različnih vrst svetil.

28. Kaj je potrebno za zagon projekta EPC?

Transakcijske stroške izvedbe storitve lahko upravičite s prihranki pri energiji v višini najmanj 100.000 EUR/leto, najbolje pa okoli 300.000 EUR/leto. Včasih sta za doseg te višine potrebna združevanje zgradb ali kombinacija zgradb in javne razsvetljave. V nekaterih primerih je projekt izvedljiv s pomočjo subvencije, saj bi bil brez nje premajhen. Pri prvem ocenjevanju morata koordinator EPC in stranka ugotoviti, katere zgradbe so primerne za EPC.

29. Kaj se zgodi, če gre ESCO podjetje v stečaj?

V primeru, če gre ESCO podjetje v stečaj, pogodbo prevzame drugo ESCO podjetje, vendar pod popolnoma enakimi pogoji, kot so bili postavljeni na začetku sklepanja pogodbe. EPC pogodbe so pripravljene tako, da občine pri tem ne tvegajo, da bi se v primeru stečaja ESCO podjetja morala odstraniti že postavljena in renovirana javna razsvetljava. V nekaterih primerih lahko občina tudi odkupi ali odplača vgrajene sisteme.

30. Ali je lahko življenjska doba opreme daljša od sklenjene pogodbe?

Da, običajno je, ni pa nujno. Odvisno od sistema.

31. Kaj se zgodi, če pride do tehnoloških sprememb?

Nič, ker je sklenjena pogodba, ki zagotavlja raven in prihranke osvetlitve (ti bodo še vedno doseženi, ne glede na razvoj tehnologije). Lahko pa se ESCO in občina dogovorita za tehnološke posodobitve. Nekatere pogodbe že v osnovi vsebujejo določila o tehnoloških nadgradnjah.